

Prvi simpozij programske skupine Mirovnega inštituta
»ENAKOST IN ČLOVEKOVE PRAVICE V DOBI GLOBALNEGA VLADOVANJA«:
Aktualne študije povezane z epidemijo virusa COVID-19

28. september 2020, Muzej sodobne umetnosti Metelkova

Tema

Simpozij naslavlja prva dva modula raziskovalnega programa (Enakost-različnost in/ali Človekove pravice). Na njem so predstavljene teme, na katerih smo v tekočem letu najbolj intenzivno delali, bodisi objavljali, raziskovali, načrtovali raziskovanje ipd. Deloma je na simpozij vključena tudi refleksija COVID-19 situacije. Namen simpozija je iskati sinergije, povezave in odnose med temami, na katerih delamo in drug drugemu komentirati tekoče delo iz svojih znanj in perspektiv.

Program

Prvi del: aktualne študije, povezane z epidemijo bolezni COVID-19 (Moderira Mojca Pajnik)

10.00 – 10.45: Organska solidarnost v času krize: pogled na zdravstveno krizo z vidika prekarizacije dela. Maja Breznik

Povzetek: V prispevku bom predstavila analizo ukrepov v času karantene, ki naj bi zavarovali prebivalstvo pred »grožnjo ekonomske in socialne stiske«. V pretres bom vzela vse tri »velike« zakone za »omilitev posledic epidemije« in ugotavljala, kakšno »organsko solidarnost« (v Durkheimovem pomenu) so ti ukrepi vzpostavili, kako so odgovarjali na »stisko« skupin, ki smo jih identificirali v statistični analizi mikropodatkov ankete Aktivno in neaktivno prebivalstvo. Primerjavo »organske solidarnosti v času krize« s statističnim pretresom podatkov bom oprla na dve teoretski tradiciji, ki nam bosta pomagali raziskovati probleme »enakosti in različnosti« v sodobnem času. Prva se navezuje na analize družbenih razredov (Baudelot, Establet, Malemort, Poulantzas, Duménil, Lévy), druga je v okviru italijanskega operaizma razvila koncept sestave delovne sile (Tronti, Negri, Bologna, Močnik). Ti teoretski tradiciji nam bosta omogočili povezati osrednja problema sodobnega sveta dela. To je, prvič, sistem soizkoriščanja, ki nekaterim družbenim skupinam omogoča, da zadržijo del presežne vrednosti, ki jo kapital črpa iz delavk in delavcev. Drugič pa segmentacija delovne sile, ki je rezultat pravnega ustvarjanja množice raznoličnih delovnih odnosov, pa tudi opustitev pravnih dejanj, ki povzročajo nastanek neformalnih zaposlitev.

10.45 – 11.30: Ujeti v institucije: upravljanje epidemije bolezni COVID-19 v domovih za oskrbo starih. Majda Hrženjak

Povzetek: V prvem valu epidemije COVID-19 bolezni so se evropske države soočale z visokim deležem okuženih in umrlih stanovalcev v domovih za oskrbo starih. V Sloveniji je bil ta delež najvišji v Evropi, dosegal je 81 % vseh umrlih. Poleg ranljivosti starih za to

bolezen, študije kot razlog navajajo strukturno zanemarjenost področja dolgotrajne oskrbe in institucionalni značaj oskrbe starih. V tem prispevku pa na ozadju koncepta skrbstvenih mikro-mobilnosti in zapiranja 'ranljivih družbenih skupin' kot elementa biopolitike analiziram vladno upravljanje 2 epidemije bolezni COVID-19 z ukrepi za omejevanje širjenja okužbe v domovih za oskrbo starih. Analiza odpira vprašanje, ali niso ti ukrepi sistematično in premišljeno tvegali širjenje okužbe med stanovalci in osebjem v domovih, da bi zmanjšali nevarnost zloma zdravstvene mreže ob potencialni razširitvi epidemije. V zaključku obravnavam tudi starizem in deinstitucionalizacijo, torej temi, ki sta izstopali v javni razpravi o ukrepih za preprečevanje širjenja okužbe v domovih za oskrbo starih.

11.30 - 12.00 Odmor

12.00 – 12.45: Intimnost v času epidemije korona virusa. Veronika Bajt, Iztok Šori

Povzetek: Na simpoziju bova predstavila prve rezultate raziskave (anketa in intervjuji) o vplivu ukrepov proti širjenju virusa COVID-19 na intima in zasebna življenja ljudi v Sloveniji. Povod za raziskavo so bili ukrepi, ki jih je vlada sprejela med marcem in majem 2020. Ti so dovoljevali prečkanje javnih površin in skupno preživljanje časa le članom istega gospodinjstva ali iste družine, s čimer so bili stiki prepovedani vsem, ki ne sodijo v to kategorijo: parom, ki živijo v ločenih gospodinjstvih, v različnih občinah ali državah; ljubimcem in ljubimkam; samskim; tesnim prijateljem in prijateljicam. Vlada je tako posegla v ustavno zagotovljeno pravico do zasebnega in družinskega življenja in delu prebivalstva odrekla možnost, da bi epidemijo preživeli v stiku z ljudmi, ki jim pomenijo največ v življenju. Temelji za to niso strokovni, temveč ideološki in izhajajo iz prepričanja, da je življenje v "tradicionalni družini" (oče, mati in otroci v skupnem gospodinjstvu) večvredna oblika zasebnosti in zadovoljevanja čustvenih in intimnih potreb v primerjavi z drugimi odnosi in zato upravičeno privilegirana. Javno je doslej to obliko diskriminacije problematiziral le Mirovni inštitut, kar kaže na širok družbeni konsenz o večvrednosti družinskih in manjvrednosti vseh drugih odnosov.

Drugi del: Teme, povezane z aktualnimi projekti (Moderira Marko Ribač)

12.45 – 13.30: Politike, enakost in skrb: moški med plačanim delom in skrbjo za druge. Živa Humer in Mojca Frelih

Povzetek: V prispevku se osredotočava na koncept usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, na njegov zgodovinski razvoj v politikah EU ter v navezavi na Slovenijo ter pri tem izhaja tako iz feministične teorije in študij moškosti kot iz praktičnih izkušenj sodelovanja s podjetji, delovnimi organizacijami ter sindikalnimi in delodajalskimi združenji. V prvem delu kritično osvetliva koncept usklajevanja ter na kratko oriševa njegov razvoj v različnih politikah (enakost spolov, družinska politika, politika zaposlovanja) v EU in Sloveniji. V tem kontekstu pokaževa na specifičnost Slovenije s socialistično dediščino javnega otroškega varstva in starševskih dopustov kot potenciala enakosti žensk in moških ter odsotnostjo vključevanja moških v politike enakosti spolov. Očetovski dopust, na primer, je edini mehanizem družinske politike, ki neposredno

naslavlja moške - očete v njihovi skrbstveni vlogi. V drugem delu, izhajajoč iz terenskih izkušenj sodelovanja z različnimi akterji, od oblikovalcev politik, zlasti pa z delodajalci ter različnimi združenji (delodajalska, sindikalna) v zadnjih desetih letih, problematizirava sklepanje kompromisov med raziskovalnim/feminističnim ciljem s ciljnim 3 skupinami (delodajalci/vodstva), 'pakiranje' konceptov v širše tematike, ki so bližje delodajalcem ter opozoriva na pomen razširitve koncepta usklajevanja iz skrbi na otroke na skrb za stare, partnerje_ke in na skrb zase.

Simpozij je organiziran v okviru raziskovalnega programa Mirovnega inštituta »Enakost in človekove pravice v dobi globalnega vladovanja«, P5-0413, ki ga financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (2020-2023) (po pogodbi št. 1000-20-03662).